ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ

ĐỀ THI MÔN: Cấu trúc dữ liệu và giải thuật Lớp môn học: INT2203 1,3 Học kỳ I, Năm học 2012-2013

Thời gian làm bài: 120 phút Đề thi và đáp án gồm 8 trang

Không sử dụng tài liệu hay thiết bị điện tử khi làm bài

Câu 1. Các phát biểu dưới đây đúng hay sai? Hãy sửa hoặc bổ sung ý nếu bạn cho là sai.

- a. Chiều cao của cây tìm kiếm nhị phân n đỉnh là O(logn).
- **b.** Với bảng băm giải quyết va chạm bằng thăm dò tuyến tính, phép remove(k) có thể thực hiện đơn giản bằng cách xóa đi giá trị ở ô tương ứng, coi như chưa bao giờ thực hiện insert vào ô đó.
- **c.** Với bảng băm giải quyết va chạm bằng thăm dò bình phương, khi bảng chưa đầy thì phép insert luôn thực hiện được.
- **d.** Biểu diễn đồ thị bằng ma trận kề tốt hơn biểu diễn bằng danh sách kề.
- **e.** Dù biểu diễn đồ thị bằng ma trận kề hay bằng danh sách kề thì thời gian chạy của thuật toán đi qua đồ thị G=(V,E) theo bề rộng đều là O(|V|+|E|).
- f. Luôn thực hiện được sắp xếp topo trên đồ thị có hướng không chu trình.
- **g.** Với min heap, các phép toán findMin, findMax, deleteMin và insert đều thực hiện được trong thời gian O(logn).
- h. Thuật toán thiết kế theo kỹ thuật tham ăn cho lời giải tối ưu.

Đáp án.

- a. Sai. Cây TKNP lệch có độ cao là O(n).
- b. Sai. Nếu chỉ xóa thì phép tìm kiếm (find) sau phép remove có thể thăm dò thiếu.
- c. Sai. Xem giáo trình để rõ hơn trường hợp thăm dò bình phương không khảo sát hết bảng.
- d. Sai. Ma trận kề có ưu điểm là truy cập cạnh (u, v) trong thời gian hằng. Tuy nhiên, khi đồ thị lớn, ít cạnh, ma trận kề chứa nhiều giá trị = 0 sẽ lãng phí bộ nhớ. Ngoài ra ma trận kề không hỗ trợ hiệu quả phép truy cập đến tập đỉnh kề của đỉnh u cho trước.
- e. Sai. Chỉ đúng khi cài bằng danh sách kề.
- f. Đúng.
- g. Sai. findMin mất thời gian O(1). findMax sẽ mất thời gian O(n), ta chỉ biết min nằm ở gốc, max có thể là bất cứ đỉnh nào.
- h. Sai. Tham ăn cho ta lời giải tốt, chưa chắc là tối ưu. Xem bài toán ba lô trong giáo trình.

Câu 2. Xét việc lưu tập hợp U các phần tử có giá trị khóa thuộc tập $\{0, 1, ..., n^2-1\}$ trong bảng băm. Với từng phương pháp giải quyết va chạm nêu dưới, một bảng băm cỡ n có thể lưu tối đa bao nhiêu khóa phân biệt?

- a. Thăm dò tuyến tính
- b. Thăm dò bình phương
- c. Tạo dây chuyển

Đáp án.

- a. n
- b. n c. n²

Câu 3. Max heap là cây thứ tự bộ phận có tính chất *khóa cha lớn hơn khóa con*. Hãy viết giả mã thuật toán tuyến tính xây dựng max heap từ một dãy n phần tử. Vận dụng thuật toán vừa nêu cho dãy đầu vào (2203, 1, 3, 14, 16, 25, 12, 2012), hãy vẽ kết quả từng bước thực hiện.

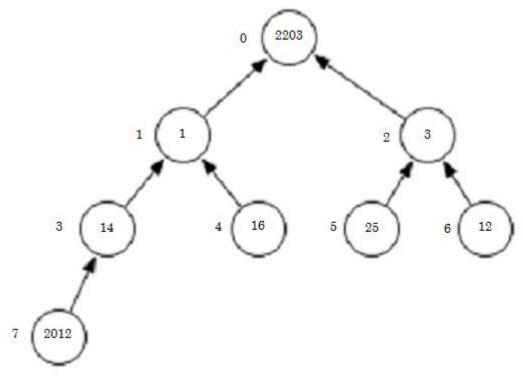
Đáp án.

• Giả mã

```
Algorithm BUILDHEAP(A, n)
Input: mảng A gồm n phần tử
Output: mảng A được sắp xếp lại để tương ứng với một max heap
for i \leftarrow n/2-1 to 0 do
      SIFTDOWN(A, i, n) // vận dụng thủ tục SIFTDOWN cho cây con gốc A[i]
Algorithm SIFTDOWN(A, i, n)
Input: mảng A gồm n phần tử, i ứng với chỉ số gốc của cây con cần thực hiện SIFTDOWN
Output: cây con gốc A[i] thỏa mãn tính chất max heap
parent ← i
while parent < (n - 1) / 2 do
      leftChild ← 2 x parent + 1
      rightChild ← leftChild + 1
      maxChild ← leftChild
      if rightChild < n and A[rightChild] > A[leftChild] then
             maxChild ← leftChild
      if A[parent] < A[maxChild] then
             SWAP(A[parent] < A[maxChild])</pre>
             parent ← maxChild
      else
             break
```

Ví dụ
 Ban đầu

cuu duong than cong. com

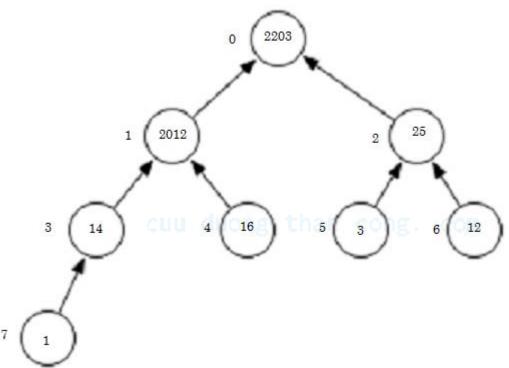

i = 3 ...

 $i = 2 \dots$

 $_{i=1...}$ cuu duong than cong. com

i = 0

Câu 4. Câu này hỏi về thuật toán sắp xếp nhanh lấy chốt là phần tử đầu, nhằm sắp giảm dần một dãy số thực:

- a) Hãy viết mã C++ của thuật toán.
- b) Với đầu vào nào thì xảy ra thời gian chạy xấu nhất. Cho ví dụ.
- c) Phân tích độ phức tạp thời gian trong trường hợp xấu nhất.

Đáp án.

a)

```
void partition(double b[], int m, int& pPos){
    double pivot = b[0];
    int left = 1, right = m - 1;
    while(left <= right){</pre>
        while(left <= right && b[left] >= pivot) left++;
        while(left <= right && b[right] < pivot) right--;</pre>
        if(left < right){</pre>
            swap(b[left], b[right]);
            left++;
            right--;
    swap(b[0], b[right]);
    pPos = right;
void quicksort(double a[], int n){
    if(n <= 1) return;</pre>
    int pivotPos;
    partition(a, n, pivotPos);
    quicksort(a, pivotPos);
    quicksort(a + pivotPos + 1, n - pivotPos - 1);
```

b)

Trong hàm phân hoạch, khi chốt chia mảng n phần tử thành một phần không có phần tử nào, một phần chứa n-1 phần tử thì có thời gian chạy xấu nhất. Ví dụ đầu vào là dãy có thứ tự ngược với thứ tự yêu cầu (1, 3, 5, 7, 8).

```
c)
Ta \ c\'o \ T(n) = O(n) + T(0) + T(n-1) = O(n^2)
```

Câu 5. Xét 6 thuật toán sắp xếp: 1-sắp xếp xen vào, 2-sắp xếp lựa chọn, 3-sắp xếp nổi bọt, 4-sắp xếp nhanh (lấy chốt là phần tử đầu), 5-sắp xếp trộn, 6-sắp xếp sử dụng heap **và** tính chất: *Nếu đầu vào là một danh sách đã sắp đúng thứ tự thì các bước của thuật toán không thực hiện bất kì biến đổi nào trên danh sách.*

Thuật toán nào có tính chất trên? Thuật toán nào không có tính chất trên? Giải thích.

Đáp án.

1, 2, 3, 4, 5 có tính chất trên 6 không có tính chất trên

Câu 6. Xét 6 thuật toán sắp xếp ở câu trước và thuật toán sắp xếp cơ số. Theo bạn, thuật toán nào tốt nhất cho mỗi mô tả sắp xếp bộ dữ liệu dưới đây? Giải thích.

- a) Mảng có 32000000 phần tử nguyên trong khoảng từ 0 đến 32000000.
- b) Sắp xếp độc lập 1000000 mảng, mỗi mảng có 5 phần tử.
- c) Sắp xếp mảng 1000000 phần tử với thời gian chạy xấu nhất là O(nlogn).

Đáp án.

- a) SX cơ số
- b) SX chèn
- c) SX trộn

Câu 7. Bài toán tìm xâu con chung dài nhất của một tập S các xâu được ứng dụng nhiều trong tin sinh học. Xâu con chung của 2 xâu là chuỗi các ký tự liền nhau có mặt trong cả 2 xâu. Ví dụ tập S gồm 2 xâu là "HELLO" và "ALOHA" thì xâu con chung dài nhất là "LO".

- a) Hãy viết giả mã thuật toán quy hoạch động tìm xâu con chung dài nhất của 2 xâu.
- b) Vẽ bảng quy hoạch động cho 2 xâu ví dụ nói trên.

Đáp án.

- Tham khảo: http://www.ics.uci.edu/~dan/class/161/notes/6/Dynamic.html
- Ý tưởng: Gọi 2 xâu là A và B, độ dài lần lượt là m và n. Bảng quy hoạch động có các hàng ứng với các ký tự trong A, cột ứng với các ký tự trong B. Ô (i, j) lưu độ dài của xâu hậu tố chung dài nhất của i ký tự đầu của A và j ký tự đầu của B.

```
 \begin{array}{ll} \circ & \text{Các \^{o} \mathring{o} hàng 0, c\^{o}t 0 c\'{o} gi\'{a} tr}\underline{i} = 0 \text{: } L(0,j) = L(i,0) = 0 \\ \circ & L(i,j) = 1 + L(i-1,j-1) \, n\'{e}u \, A[i] = B[j] \\ \circ & L(i,j) = 0 \, n\'{e}u \, A[i] \neq B[j] \end{array}
```

a) Giả mã

```
Algorithm LCSTR(A, m, B, n)
```

Input: xâu A chiều dài m, xâu B chiều dài n
Output:

```
+ chiều dài xâu con chung dài nhất của A và B lưu trong maxLen
```

+ vị trí ký tự cuối của xâu cần tìm trong A lưu trong i

+ vị trí ký tự cuối của xâu cần tìm trong B lưu trong j

```
for i \leftarrow 0 to m do L(i, 0) \leftarrow 0
for j \leftarrow 0 to n do L(0, j) \leftarrow 0
maxLen \leftarrow 0
answer \leftarrow <0, 0>
```

for $i \leftarrow 1$ to m do for $j \leftarrow 1$ to n do

```
if A[i] \neq B[j] then L(i, j) \leftarrow 0

else

L(i, j) \leftarrow 1 + L(i-1, j-1)
if L(i, j) > maxLen then

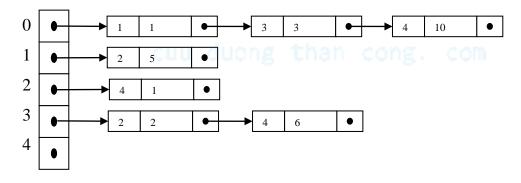
maxLen \leftarrow L(i, j)
answer \leftarrow \langle i, j \rangle
```

b) Bảng quy hoạch động

ALOHA

```
H 0 0 0 1 0
E 0 0 0 0 0
L 0 1 0 0 0
L 0 1 0 0 0
```

Câu 8. Đồ thị có hướng có trọng số G được cho trong danh sách kề ở hình bên dưới. Mỗi nút trong danh sách liên kết có 3 thành phần: số hiệu đỉnh, trọng số cung và địa chỉ nút tiếp theo.

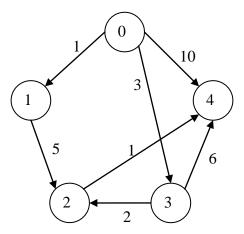

Hãy

- a) Vẽ đồ thị G.
- b) Cho biết G liên thông mạnh, liên thông yếu hay không liên thông? Giải thích ngắn gọn.
- c) Cho biết 1 kết quả của thuật toán Tarjan sắp xếp topo trên G và các bước dẫn tới kết quả này.
- d) Cho biết kết quả và các bước thực hiện thuật toán Dijkstra tìm độ dài đường đi ngắn nhất từ đỉnh 0 tới các đỉnh còn lại.
- e) Cho biết kết quả và các bước thực hiện thuật toán Prim tìm cây khung nhỏ nhất của đồ thị vô hướng nền của G.

Đáp án.

a)

b) G không liên thông mạnh vì có đường đi xuất phát từ đinh 0 nhưng không có đường đi tới đỉnh 0

G liên thông yếu vì đồ thị vô hướng nền của nó là liên thông.

c)
$$L = (0, 3, 1, 2, 4)$$

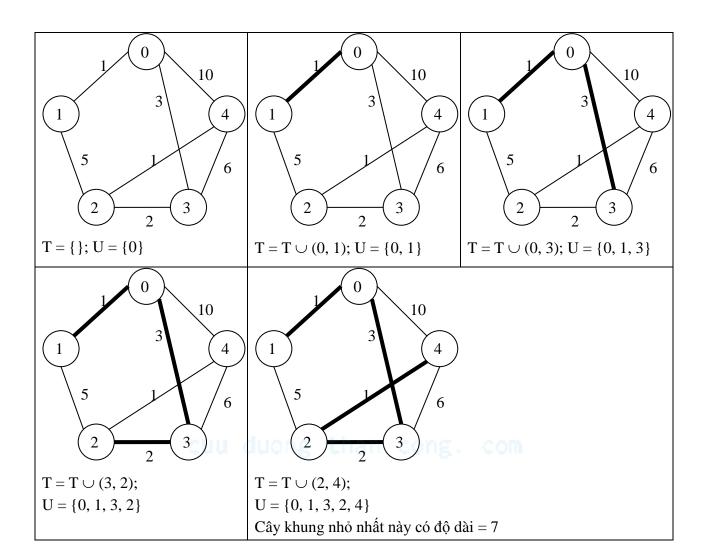
Các bước:
 $L = ()$
DFS(0)
DFS(1)
DFS(2)
DFS(4)
 $L = (4)$
 $L = (4, 2)$
 $L = (4, 2, 1)$
DFS(3)
 $L = (4, 2, 1, 3)$
 $L = (4, 2, 1, 3, 0)$
 $L = (4, 2, 1, 3, 0)$
 $L = (0, 3, 1, 2, 4)$ // đảo ngược

d)

	S	D[1]	D[2]	D[3]	D[4]
Khởi tạo	{0}	1	∞	3	10
Thêm 1 vào S	{0, 1}		$\min\{\infty, D[1] +$	min{3, D[1] +	min{10, D[1] +
	cuu	duo	$c(1, 2)$ } = 6	$c(1,3)$ } = 3	$c(1,4)$ } = 10
Thêm 3 vào S	{0, 1, 3}		min{6, D[3] +		min{10, D[3] +
			$c(3, 2)$ } = 5		c(3, 4) = 9
Thêm 2 vào S	{0, 1, 3, 2}				min{9, D[2] +
					c(2, 4) = 6
Thêm 4 vào S	{0, 1, 3, 2, 4}				

Độ dài đường đi ngắn nhất từ 0 đến v được lưu trong ô D[v]

e)

cuu duong than cong. com